

Hällefors kommun

Övergripande granskning 2007

KPMG Bohlins AB

2008-01-08

Antal sidor: 10

Antal bilagor: 1

Innehåll

1.	Sammanfattning	1
2.	Inledning	2
3.	Syfte	2
4.	Metod	3
5.	Resultat av granskning	4
5.1	Kommunstyrelsen	4
5.2	Omsorgsnämnden	6
5.3	Bildningsnämnden	8
6.	Uppföljning	10

1. Sammanfattning

För att kunna ge underlag till kommunfullmäktiges ansvarsprövning granskar revisorerna årligen all verksamhet som bedrivs inom nämnders och styrelser. Granskningen genomförs genom skriftliga frågeställningar som besvaras av varje nämnd samt uppföljande dialog mellan revisorer tillsammans med sakkunnigt biträde och nämnderna. Granskningen utformas på så sätt att den ska kunna leda till en löpande självbedömning inom nämnderna.

Denna rapport är en sammanfattning av den information och de intryck som det sakkunniga biträdet från KPMG inhämtat och tolkat utifrån inkomna svar och dialog med respektive nämnd och styrelsen. Underlaget består av enkätsvar, se bilaga 1, och anteckningar från både revisorernas möten med nämnder och kommunstyrelse och från den efterföljande analys som de förtroendevalda revisorerna genomfört.

Kommunens ekonomiska läge är ansträngt vilket medfört att årets möten i hög grad fokuserat på den ekonomiska situationen.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen anser att man har en fungerande budgetprocess men att det ekonomiska resultatet är mer tveksamt. Vid mötet diskuteras kommunstyrelsens styrning och uppsikt över kommunens nämnder. Kommunstyrelsen anser att de har finansiella mål som är realistiska och i budget 2008 är det budgeterade resultatet + 2 Mkr.

Vi anser dock att kommunens ekonomiska situation pekar på att budgetprocessen inte fungerar på ett tillfredsställande sätt då nämnderna uppvisar upprepade stora ekonomiska underskott. Prognosen visar på att de finansiella målen ej uppnås för 2007. Vår uppfattning är därmed att kommunen ej uppfyller lagens krav på god ekonomisk hushållning.

Omsorgsnämnden

Omsorgsnämnden kunde, efter ett antal år med ekonomiska underskott, uppvisa ett överskott vid bokslutet 2005. Bokslutet för 2006 visade återigen på ett underskott och i samband med delårsbokslutet 2007 prognostiserades ett underskott om ca 5 Mkr. Vid revisorernas möte med omsorgsnämnden diskuteras vilka åtgärder som planeras för att få balans i ekonomin men även hur nämnden arbetar för att förbättra styrningen av verksamheten.

Vi har kunnat se en positiv utveckling i omsorgsnämnden när det gäller den interna kontrollen t ex avseende rutiner för uppföljning av beslut som nämnden fattat och enligt nämnden kommer arbetet med att stärka den interna kontrollen fortsätta under 2008. Nämndens ekonomiskt negativa utveckling som skett under 2006 och 2007 är inte tillfredsställande och vi menar att man här måste göra en ordentlig genomlysning av verksamheten för att kunna analysera orsakerna och vidta åtgärder för att förhindra att detta upprepas under 2008.

Bildningsnämnden

Bildningsnämnden har under senare år uppvisat betydande underskott och den ekonomiska kontrollen har varit bristfällig med prognoser som kraftigt avvikit mot resultatet. Nämnden har vidtagit åtgärder för att anpassa verksamheten efter de ekonomiska förutsättningarna dock ej i

tillräcklig omfattning. Nämnden anser dock att det skett en stor förbättring av den ekonomiska kontrollen under senaste året.

Vid mötet uppfattar vi i år att nämnden ser betydligt mer positivt på situationen då de anser att de nu har kontroll på det ekonomiska läget vilket tillfredsställande. Vi förväntar oss därför att den förbättrade kontrollen också ska ge till följd att nämnden inte drabbas av negativa överraskningar, så som skett tidigare och att man kommer att klara budgeten för 2008.

2. Inledning

För att kunna ge underlag till kommunfullmäktiges ansvarsprövning granskar revisorerna årligen all verksamhet som bedrivs inom nämnders och styrelsers verksamhetsområden.

För att uppfylla kravet på årlig granskning av all verksamhet arbetar revisorerna i Hällefors och deras sakkunniga biträde med nämndbesök och frågeställningar som besvaras av varje nämnd och dels genom uppföljande dialog med nämnden samt med verifiering i tillräcklig omfattning. Den väsentliga inriktningen för granskningen är följaktligen nämndens självbedömning, dialogen mellan nämnd och revisorer samt revisorernas bedömning och analys. Granskningen utformas på så sätt att den ska kunna leda till en löpande självbedömning inom nämnderna.

Denna rapport är en sammanfattning av den information och de intryck som det sakkunniga biträdet från KPMG inhämtat och tolkat utifrån inkomna svar och dialog med respektive nämnd och styrelsen. Underlaget består av enkätsvar och anteckningar från både revisorernas möten med nämnder och kommunstyrelse och från den efterföljande analys som de förtroendevalda revisorerna genomfört.

3. Syfte

Övergripande granskning har flera syften där det första syftet är att revisorerna ska bedöma om styrelsen eller nämnden har skapat förutsättningar för en ändamålsenlig styrning och uppföljning. Denna granskningsuppgift följer direkt av Kommunallagens 9 kap. 9 § och av God revisionsred. Revisorerna ska för varje styrelse och nämnd granska och bedöma:

- **ändamålsenlighet:** om verksamheten efterlever och lever upp till fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.
- **ekonomi:** om verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra
- **räkenskaper:** om verksamhetens ekonomiska redovisning upprättas i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed, om den ger en rättvisande bild av tillståndet
- **intern kontroll:** om den kontroll som görs inom styrelser och nämnder är tillräcklig, dvs. om ledning och styrning, uppföljning och kontroll är tillfredsställande.

Ett andra syfte är att skapa ett underlag för revisorerna att bedöma väsentlighet och risk i verksamheterna som ett underlag för de fördjupningsprojekt som revisorerna genomför varje år.

Dessutom ser revisorerna ett stort värde i att varje år diskutera nämndledamöternas ansvar för verksamheten. Härigenom ges en möjlighet för ledamöterna i nämnder och styrelse att genom reflexion och självbedömning finna områden eller frågor som behöver utvecklas eller fördjupas.

4. Metod

De övergripande granskningarna har utgått från ett frågeformulär som skickats till kommunstyrelsen och nämnderna. De förtroendevalda revisorerna har sedan, tillsammans med sakkunnigt biträde, träffat nämnderna och kommunstyrelsen tillsammans med representanter för respektive förvaltning för en genomgång och diskussion av svaren.

Revisionen har tagit fasta på nämndernas ansvar för den interna kontrollen enligt Kommunallagen. Utgångspunkten är en processorientering indelad i tre områden:

Vi har valt att dela upp frågorna i ett antal områden

- **Styrning/ledning**
- **Kvalitet/effektivitet**
- **Ekonomisk kontroll**
- **Organisation/Utveckling**
- **Arbetsgivarfrågor**
- **Övriga frågor**

Frågeformuläret har avslutats med två öppna frågor:

- **Beskriv vad ni ser som mest positivt för Kommunstyrelsens/nämndens verksamhet och för kommunen i sin helhet, möjligheter, framtida utveckling o s v**
- **Beskriv vad ni ser som mest negativt/oroande för Kommunstyrelsens/nämndens verksamhet och för kommunen i sin helhet, risker, framtida förändringar o s v.**

Nedan följer en kort sammanfattning av de diskussioner som kom fram vid revisorernas möten med kommunstyrelse och nämnder.

5. Resultat av granskning

5.1 Kommunstyrelsen

Sammanfattning av övergripande granskning 2006

Kommunens ekonomiska situation är i hög grad i fokus vid mötet med kommunstyrelsen. Från och med 2006 har införts att nämnderna får lyfta bort omställningskostnader från sitt resultat. Vi menar att denna princip kan stimulera nämnderna till att vidta åtgärder men att det är ytterst viktigt att dessa kostnader då finns budgeterade för t ex under kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen har inte några bra rutiner för att följa upp att fattade beslut verkställs. Vi menar att detta är en viktig del av den interna kontrollen och därför något som kommunstyrelsen snarast bör åtgärda. Kostverksamheten är organiserad under kommunstyrelsen. Revisorerna uppfattar att denna verksamhet är relativt anonym för flera av ledamöterna och vi ställer oss tveksamma till vilken styrning och uppföljning kommunstyrelsen har av denna verksamhet.

Sammanfattning av övergripande granskning 2007

Kommunstyrelsen anser att man har en fungerande budgetprocess men att det ekonomiska resultatet är mer tveksamt. Vid mötet diskuteras kommunstyrelsens styrning och uppsikt över kommunens nämnder. Kommunstyrelsen anser att de har finansiella mål som är realistiska och i budget 2008 är det budgeterade resultatet + 2 Mkr.

Vi anser dock att kommunens ekonomiska situation pekar på att budgetprocessen inte fungerar på ett tillfredsställande sätt då nämnderna uppvisar upprepade stora ekonomiska underskott. Prognosen visar på att de finansiella målen ej uppnås för 2007. Vår uppfattning är därmed att kommunen ej uppfyller lagens krav på god ekonomisk hushållning.

Nedan följer kommunstyrelsens egna kommentarer och synpunkter som framkommit vid de skriftliga svaren och i samband med mötet med revisorerna.

Styrning/ledning

- Kommunstyrelsen har tagit flera styrdokument, viktigt att uppföljning krävs av hur det genomförs. Ett exempel när det fungerar, jämställdhetsplanen.

Kvalitet/effektivitet

- Kommunledningsförvaltningen tittar på ett IT-system för att kunna hantera enkätundersökningar.
- Uppföljning av nyckeltal görs genom SKL:s nyckeltal

Ekonomisk kontroll

- Budgetprocessen fungerar bra men resultatet är mer tveksamt.
- Menar att man har varit väldigt tydliga mot nämnderna när det gäller ansvaret för ekonomin

Organisation/Utveckling

- Tydligt budskap ges till de ekonomiskt ansvariga att budgeten skall hållas.

Arbetsgivarfrågor

- Medarbetarsamtal och lönesamtal, olika uppfattningar i kommunstyrelsen om det fungerar som det ska
- Någon ledamot anser att rehabiliteringsarbetet ej fungerar tillfredsställande.

Övriga frågor

- Finns ett beslut taget om att uppföljning skall göras i kommunstyrelsen av bolagens verksamhet.
- Kommunalförbunden och kommunens företag kommer regelbundet och redogör för sin verksamhet.
- Bergslagens Miljö- och byggnämnd är rapporteringen sämre.
- Fastighetsbolagen ingen rapportering förutom vid bokslutet.

Beskriv vad ni ser som mest positivt för Kommunstyrelsens verksamhet och för kommunen i sin helhet, möjligheter, framtida utveckling o s v.

- Hollandssatsningen är bra.
- Öppen anda i kommunstyrelsen och förvaltningarna.

Beskriv vad ni ser som mest negativt/oroande för Kommunstyrelsens verksamhet och för kommunen i sin helhet, risker, framtida förändringar o s v.

- Befolkningsminskningen.
- För lite arbetstillfällen

5.2 Omsorgsnämnden

Sammanfattning övergripande granskning 2006

Nämnden har under senare år genomfört ett antal åtgärder för att stärka den ekonomiska situationen och har kunnat vända trenden med upprepade stora underskott. Vid mötet framförs synpunkter på att verksamhetsuppföljningen har varit för lite i fokus under senare på grund av den ekonomiska situationen. Revisorerna genomförde en granskning under 2006 där också ett antal områden lyftes fram där det fanns behov av utveckling för att säkerställa kvaliteten i äldreomsorgens verksamhet. Revisorerna uppfattar också att kunskapen är låg i nämnden gällande innebörden av ansvaret för den interna kontrollen.

Övergripande granskning 2007

Omsorgsnämnden kunde, efter ett antal år med ekonomiska underskott, uppvisa ett överskott vid bokslutet 2005. Bokslutet för 2006 visade återigen på ett underskott och i samband med delårsbokslutet 2007 prognostiserades ett underskott om ca 5 Mkr. Vid revisorernas möte med omsorgsnämnden diskuteras vilka åtgärder som planeras för att få balans i ekonomin men även hur nämnden arbetar för att förbättra styrningen av verksamheten.

Vi har kunnat se en positiv utveckling i omsorgsnämnden när det gäller den interna kontrollen t ex avseende rutiner för uppföljning av beslut som nämnden fattat och enligt nämnden kommer arbetet med att stärka den interna kontrollen fortsätta under 2008. Nämndens ekonomiskt negativa utveckling som skett under 2006 och 2007 är inte tillfredställande och vi menar att man här måste göra en ordentlig genomlysning av verksamheten för att kunna analysera orsakerna och vidta åtgärder för att förhindra att detta upprepas under 2008.

Nedan följer omsorgsnämndens egna kommentarer och synpunkter som framkommit vid de skriftliga svaren och i samband med mötet med revisorerna.

Styrning/ledning

- Ett förslag till nya mål för Omsorgsnämndens verksamhet är framtaget men ännu ej beslutat
- Målen följs upp i samband med budgetarbete
- Målen innehåller åtgärder som skall genomföras under mandatperioden
- Kommunfullmäktige kommer att ställa krav på ytterligare målformuleringar
- Nämnden bedömer att de mål man har för avsikt att fatta beslut om är realistiska i förhållande till de ekonomiska förutsättningarna.
- Arbetet med att utveckla den interna kontrollen skall påbörjas under hösten
- Den interna kontrollen förbättras i och med de nya målen

Kvalitet/effektivitet

- Kvalitetspolicy och kvalitetsparmar finns i verksamheterna

Ekonomisk kontroll

- Enhetscheferna är duktiga på att rapportera till nämnden
- Kostnaderna inom Individ- och familjeomsorgen har ökat. Pågår ett arbete för att se hur man ska arbeta för att motverka detta.
- Om det uppstår ett behov i verksamheten som man inte har medel avsatta för får man göra omprioriteringar,
- Alla förslag som presenteras för nämnden skall också innehålla förslag på hur det skall finansieras.

Organisation/Utveckling

- Vårdtyngdsmätningar görs i hemtjänsten. Verksamhetschefen går igenom var tredje vecka och omfördelar personalresurserna efter behoven.
- Alla anställda vet att deras anställning är i kommunen, och inte på en speciell arbetsplats, och att man måste vara beredd på att arbeta på olika arbetsplatser.
- Ett nytt arbetssätt används för samverkan med mellan omsorgsförvaltningen och bildningsförvaltningen kring barn och ungdomar i riskzonen
- Förslag finns framtaget på hur man skall kunna skapa en familjecentral
- Strömstadmodellen, innebär att ett samarbete finns mellan olika instanser i kommunen och att barn med behov av stöd får det tidigt.
- Det finns behov av att tillskapa ett boende för personer med dubbeldiagnoser
- Nedläggning skall ske av 19 platser på det särskilda boendet Sörgården då man har svårt att belägga dessa platser
- Utökning skall ske med sju platser i särskilt boende i Hällefors.

Arbetsgivarfrågor

- Sjukfrånvaron redovisas regelbundet på nämnden
- Arbeta för att få en flexiblare organisation. Budgeten styr personalresurserna

Beskriv vad ni ser som mest positivt för nämndens verksamhet, möjligheter, framtida utveckling o s v.

Personalen är en bra resurs. Helga/Helmer modellen. Bra boende inom ÄO/HO. Minnenas park och sinnenas Park

Beskriv vad ni ser som mest negativt/oroande för nämndens verksamhet, risker, framtida förändringar o s v.

Ej full kostnadstäckning

5.3 Bildningsnämnden

Sammanfattning övergripande granskning 2006

Revisorerna uppfattar att kontrollen i nämndens verksamhet har förbättrats. Trots detta prognostiserades vid delårsrapporten ett betydande underskott för 2006 och det måste understrykas att Bildningsnämndens bristande kontroll av ekonomin är mycket otillfredsställande. Revisorerna uppfattar också att kunskapen är låg i nämnden gällande innebörden av ansvaret för den interna kontrollen.

Övergripande granskning 2007

Bildningsnämnden har under senare år uppvisat betydande underskott och den ekonomiska kontrollen har varit bristfällig med prognoser som kraftigt avvikit mot resultatet. Nämnden har vidtagit åtgärder för att anpassa verksamheten efter de ekonomiska förutsättningarna dock ej i tillräcklig omfattning. Nämnden anser dock att det skett en stor förbättring av den ekonomiska kontrollen under senaste året.

Vid mötet uppfattar vi i år att nämnden ser betydligt mer positivt på situationen då de anser att de nu har kontroll på det ekonomiska läget vilket tillfredsställande. Vi förväntar oss därför att den förbättrade kontrollen också ska ge till följd att nämnden inte drabbas av negativa överraskningar, så som skett tidigare och att man kommer att klara budgeten för 2008.

Nedan följer bildningsnämndens egna kommentarer och synpunkter som framkommit vid de skriftliga svaren och i samband med mötet med revisorerna.

Styrning/ledning

- En grupp har tillsatts för att revidera nämndens mål.
- Har inga mål för flykting- och invandrarverksamheten.
- Ärendebereidningen betydligt bättre än tidigare men kan förbättras ytterligare. Nämnden måste bli tydligare till förvaltningen när de ger uppdrag.

Kvalitet/effektivitet

- Har inte gjorts några brukarundersökningar vad nämnden vet.
- Varje skola gör personal- och elevenkäter. Rapporteras ej till nämnden.
- Upplever ett bra samtalsklimat med föräldraförening

- Lokalerna
 - Skollokalerna gamla
 - Mycket underhåll eftersatt
 - Lokalerna inte anpassade efter dagens behov
 - Har inte tillräckliga resurser till barn i behov av särskilt stöd

- Har ingen beredskap för t ex nytillkomna barn som kräver extra resurser

Ekonomisk kontroll

- Stor förbättring avseende den ekonomiska rapporteringen.
 - Trovärdigare siffror
 - Rektorerens kunskap och insyn i ekonomin förbättrats
 - Bättre ekonomirutiner
 - Bra stöd från kommunledningsförvaltningens ekonom
 - Finns fortfarande ett antal ställen där det ”rinner ut pengar”

- Budget 2008,
 - Skall revideras för att få en så aktuell budget som möjligt.
 - Ansvar på förvaltningen att rapportera till nämnden om ytterligare revideringar behöver göras under året.
 - Har en liten buffert i budgeten på 600 tkr.

Organisation, utveckling

- Om budgetunderskott prognostiseras kallas ansvarig chef till nämnden för förklaring

Arbetsgivarfrågor

- Sjukfrånvarorapportering till nämnden varannan månad

6. Uppföljning

De samlade intryck och den information som den övergripande granskningen gett revisorerna kommer att användas som ett underlag i det fortsatta revisionsarbetet och är ett betydelsefullt underlag för revisorerna vid utformande av 2008 års revisionsplan med prioriteringar av fördjupade granskningar.

Den övergripande granskningen har även stor betydelse vid granskningen av årsredovisning och bokslut för år 2007 och inför revisorernas bedömning av ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och förtroendevalda.

Örebro dag som ovan

Karin Helin Lindkvist
Certifierad kommunrevisor